

1968 YILINDA YEM PANCARI ÜZERİNDE DENEMELER

François **BELLON** (*)
İlhan **AKALIN** (**)

Çeviren :
Feridun **GÖRGÜLÜ**

Bize önemli miktarda yem pancarı tohumu göndermek lutfunda bulunan Paris - VILMORIN - ANDRIEUX kurumunun yardımıyla aşağıda sonuçlarını sunduğumuz ilginç denemeleri gerçekleştirebildik.

1967 yılından beri bu pancar neveleri için hasıl olan taktirlerimizi 1968 yılında sistematik olarak yapılan denemeler teyit etmiştir.

Araştırma :

- 1 — Mahalli Türk pancar nevi
- 2 — Danimarka pancar nevi
- 3 — Fransa pancar nevi (VILMORIN) üzerinde olmuştur.

Yeterli bir şekilde sulanmış, iyi topraklarda mahalli Türk pancar nevi çok fazla miktarda ürün vermeye muktedirdir. Kökün bir tanesi 20 Kg. dan fazla geliyordu. Fakat bunun yanında yem değeri çok düşük bir pancardır.

Türk yetiştiricileri ve Resmî Kurumlar bu hayvan yemine çok az önem veriyorlar. Halbuki Avrupa'nın önemli hayvancılık bölgelerinde yem pancarı daima tercih edilen bir ürün olmuştur.

Amacımız kuru ekstrak muhteviyatı yüksek olan nevelerin ekonomik değerini göstermektir. Bu yeni neveler Danimarka ve Fransız yem pancarı neveleridir ki, bu sonuncular fazla olarak şekerden de zengindir.

(*) Türk - Fransız teknik işbirliği ile faaliyette bulunan Konya - Ereğli Zooteknî Araştırma Enstitüsünde İşletme Şefi, Ziraat Mühendisi.

(**) Aynı Enstitüde Ziraat Şubesi Şefi, Ziraat Teknisyeni.

Ereğli Enstitüsünde bir müddet önce tuzdan arınmış son derece fakir topraklarda, yeni pancar neveleri **şahit** mahalli türe nazaran çok yüksek bir gelişme göstermiştir. Bu olay, bu yem pancarı türlerinin bölgeye uymadaki ve besleyici elemanlardan yararlanmadaki kabiliyetini isbatlamaktadır.

Enstitü toprakları sonderece değişik bir yapıya sahip olduğundan üretimde tam bir kanaat edinmek için tabloda gösterilen protokola göre denemeler şeritler halinde yapıldı.

Ekim Tarzı

Ekim 2 metre genişliğinde (bir mibzer genişliği) şeritler halinde yapıldı. Sıralar arasında 0,60 metrelik mesafe bırakıldı.

Tek dane ekecek mibzer olmadığından bir hektarlık sahaya 25 Kg. tohum kullanıldı.

Derinlik: 6 - 8 cm.

Gübre (Tablo : 1) tamamen kimyasaldır ve ekimden önce ve bir defa serpilmiştir:

Amonyum fosfat

Potassium sulfat.

Bu kültür, gypse ve yıkama ile tuzu giderildikten sonra kazanılan tarlada yapılmıştır.

Tekleme elle yapılmış olup, bunu çapalama takip etmiştir.

Üç defa ve salma suretiyle sulanmıştır.

Otla mücadele, mikrop hayatını ve azot gelişmesini sağlamak için iki defa daha çapa yapılması gerekmiştir.

Tabloda gösterildiği gibi, hasat esnasında herbir pancar türünden 9 numune alındı. Her numune alma bir metrekarelik bir sahadan yapılmıştır.

Protokol :

1968 YILI YEM PANCARI DENEMELERİ

X								X	T
X	X	X	X	X	X	X	X	X	32
		X				X			T
X	X	X	X	X	X	X	X	X	33
				X					T
X	X	X	X	X	X	X	X	X	34
X						X			T
X	X	X	X	X	X	X	X	X	35
X								X	T
X	X	X	X	X	X	X	X	X	36

100 metre

T : Türk yerli pancar türü, 32 : Tétrá - rouge, 33 : Porcina, 34 : Rumina (Gönderen : VILMORIN)
35 : Pdjberg P. XII, 36 : Gül Daeno XI.
X : Numune alma yeri.

Ziraat elemanlarının tümü ve brüt olarak randımanlar 1 No. lu tabloda gösterilmiştir.

Analizler, Ankara yakınındaki Lalahan Zootečni Araştırma Enstitüsünde Dr. Süleyman KARA'nın yönetimindeki laboratuvar tarafından yapılmış olup gösterdiği işbirliğinden dolayı kendisine teşekkür ederiz.

BULGULAR :

I ve II No. lu tablolarda belirtilen sonuçlar daha fazla israra ihtiyaç bırakmayacak kadar açıktır.

Bununla beraber şu üç hayvan pancarı türü:

Padjeberg P XII

Porcina

Tétrá rouge,

TABLO : I

Parsel No. :	Gübre				Tohumun geldiği yer	Tür	Ekim tarihi	Hasat tarihi	Gün	Sulama sayısı	Tüm ağırlığa göre % kök	Şahit Türe göre % kök.	Hektardan elde edilen Kök Kg.	Köke göre % kuru madde	Hektardan elde edilen kuru madde	Şahit türe göre % kuru madde
	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Çiftlik gübresi												
T	40	100	135	0	Türkiye	Yerli	6 - 5	3 - 9	118	3	67,79	100,00	22 440	11,18	2508,79	100,00
32	»	»	»	0	Fransa	Tetra Rou	»	»	»	»	74,53	179,72	40 330	15,92	6420,53	255,92
33	»	»	»	0	»	Porcina	»	»	»	»	73,34	175,75	39 440	16,21	6393,22	254,83
34	»	»	»	0	»	Rumina	»	»	»	»	70,83	143,09	32 110	16,05	5153,65	205,42
35	»	»	»	0	»	Padj. FXII	»	»	»	»	69,13	207,44	46 550	16,53	7694,71	306,71
36	»	»	»	0	»	Gül Dan XI	»	»	»	»	61,73	136,63	30 660	13,40	4059,38	161,80

TABLO : II

Tür	Kökün kilosuna nazaran gram olarak							Kilogramın yem birimi (arpa)	Hektardan elde edilen kök (kg.)	Hektardan elde edilen yem birimi	Şahit türe göre % olarak hektardan istihsal
	Kuru madde	Tüm azot	Kül	Yağlı madde	Sellüloz	Azotu olmayan ekstrakt madde					
Yerli	111,8	4,1	3,1	0,3	6,3	98,0	0,128	22440	2872,32	100,00	
Tetra - rou	159,2	7,4	7,9	1,0	10,2	132,7	0,180	40330	7259,40	252,73	
Porcina	162,1	8,5	7,9	3,5	8,4	133,8	0,191	39440	7533,04	262,26	
Rumina	160,05	8,8	8,1	3,6	9,3	130,7	0,188	32110	6036,68	210,16	
Padj. FXII	165,3	6,7	8,2	1,0	9,2	140,2	0,189	46550	8797,95	306,30	
Gül dan XI	132,4	9,6	8,3	1,9	8,9	103,7	0,147	30660	4507,02	156,91	

Brüt randıman, hektardan istihsal edilen kuru madde ve yem birimi bakımından önde gelmektedir.

Bu üç tür zengin ve yüksek randımanlı bir mahsul elde etmek bakımından gayet mükemmeldir.

Bu sonuçlar karşısında, resmî servislerin, ithal etmek için Avrupa tohum üreticileri ile temasa geçmesi veya daha iyisi bu gayet iyi hayvan pancarı türlerini Türkiye'de çoğaltması temenni edilir.

Maliyet

Denemeye tabi tutulan her bir hayvan pancarı türünün yem biriminin maliyet fiatı üzerine eğilmezsek bu inceleme noksan olacaktır.

IV No. lu tablo her tür için, elde edilen yem birimi değerini göstermektedir.

Suni olması ve fiat yükseltmesi bakımından toprağın kira bedelini hesaba katmadık. Resmî servisler hektarın 1000 lira olduğunu tahmin etmektedirler.

T A B L O : III
RÜZGÂR KIRANLARIN ETKİSİ
(Ayçiçeği)

	Ayçiçeği ile	Ayçiçeği olmadan
Kök ağırlığı / tümağırlık : % olarak	75,8	73,6
Nisbi ağırlık : Şahit türe göre % yaprak nisbeti	104,0	100,0
Şahit türe göre % kök nisbeti	118,0	100,0

Bundan da anlaşılacağına göre % nisbetindeki fazla yaprak % 18 nisbetinde daha fazla kök vermiştir.

Şurasını da belirtelim ki Padjeberg'in brüt randımanı çok yüksek olup (46ğ,550 Kg./hektar) kökleri küçüktür. Bu bakımdan bu tür pancarın üretimi pahalıya gelmektedir. Besin değeri bakımından da, birim olarak daha ağır, randımanı biraz düşük diğer iki türden farkı azdır.

IV Nolu tablonun sonuçları okunduğunda denenen türler ile yem pancarının maliyet fiatı referans olarak alınan arpanın kilogramının

Bu buharlaşmanın foto - sentez olayına ne kadar mani olduğunu be-
yemin ise fiatının yarısından daha azdır.

Bu fark daha iyi topraklarda yapılacak ziraatta daha da artacaktır.

Rüzgâr Kıranların Tesiri

Rüzgâr kıran olarak ekilen yıllık bitkilerin Potansiyel Buharlaşma-
nın (E T P = Evapo - Transpiration potentielle) şiddetli olduğu bir böl-
gede yapılan ziraat üzerindeki etkisini incelemek ilginç görülmüştür. Bu
maliyet fiatının yarısıdır. Endüstriyel olarak elde edilen Konsantre
konuda yapılan gözlemler III No. lu tabloda gösterilmiştir.

lirtmek ilginçtir. Rüzgâr kıranlarla mahfuz olan yerde fazla yaprağın
sadece %4'ü, %18 nisbetinde fazla kök meydana getirmektedir.

Bu teknik gayet basit olup, hiç bir toprak kaybına sebep olmamak-
tadır. Zira bizzat ayçiçeği makbul bir bitkidir ve korunulan ziraat için
verilen gübre ve sudan o da yararlanacaktır.

SONUÇ :

Türkiye'de şeker pancarı ziraatının genişletilmesi şeker üretimi ba-
kımından meşbu bir durum yaratacaktır. Bunun yanında süt ve ete ih-
tiyaç gittikçe daha çok kendisini hissettirecektir.

TABLO : IV

	Toprağın hazırlanması	Tohum	Gübre	İlaçlama	El emeği	Nakil	Masrafların toplamı	Hektardan elde edilen yem birimi	1 yem biriminin mal oluş fiatı
Yerli	391	114	660	2	1540	18	2725	2872	0,95
Tetra - Rou	»	»	»	»	»	32	2739	7259	0,37
Porcina	»	»	»	»	»	32	2739	7533	0,36
Rumina	»	»	»	»	»	26	2733	6036	0,45
Padj. PXII	»	»	»	»	»	37	2744	8797	0,31
Gül Daeno	»	»	»	»	»	32	2739	4507	0,60

Ot üretimi söz konusu olduğunda tuzlu topraklarda çalışma çoğunlukla güç sorunlar arz ediyor. Buna karşılık bir miktar sulama imkânı olan yerlerde yem pancarı ziraatının yapılması hiç de güçlük göstermemektedir. Türk çiftçisi bu ziraat şeklini gayet iyi bilmektedir.

Yem pancarı, şeker pancarı ziraatının mümkün olduğu her yerde ekimi yapılabilecek fevkalâde bir münavebe bitkisidir. Ekimi teşvik edilmelidir.

Türkiye'nin Müşterek Pazar'a girme arifesinde olması, tarım ekonomisinin yeni bir yön almasını gerektirmektedir. Bu bakımdan hayvansal üretimin arttırılması erişilmesi gereken ilk hedefi teşkil etmektedir.

Türkiye'nin Müşterek Pazar'a Girme Arifesinde Olması ve Tarım Ekonomisinin Yeni Bir Yön Almasını Gerektirmektedir.							
BİRİNCİ BÖLÜM							
Türkiye'nin Müşterek Pazar'a Girme Arifesinde Olması ve Tarım Ekonomisinin Yeni Bir Yön Almasını Gerektirmektedir.							